

ELEMENTI, NAČINI , POSTUPCI I KRITERIJI VREDNOVANJA U NASTAVI POVIJESTI

ZAKONSKI OKVIR

Vrednovanje u nastavi povijesti uključuje sastavnice definirane čl. 2. (1) **Pravilnika o načinima, postupcima i elementima vrednovanja učenika u osnovnoj i srednjoj školi** (u daljnjem tekstu Pravilnik o vrednovanju).

U svrhu vrednovanja učiteljica je dužna sustavno pratiti i provjeravati učenike te uočenom pridodavati brojčane ocjene prema čl. 2 (2, 3, 4)

ELEMENTI VREDNOVANJA

Vrednovanje nastave povijesti uključuje tri elementa: (prema čl. 3. Pravilnik o vrednovanju)

- *1 usvojenost nastavnih sadržaja (faktografija, povijesni događaji, pojave, pojmovi, osobe)**
- *2 razumijevanje usvojenosti sadržaja i primjena znanja i vještina (pripovjedačka kauzalnost, uzrok, povod i posljedica povijesnih pojava)**
- *3 geografska pismenost i kronologija**

NAČINI VREDNOVANJA U NASTAVI POVIJESTI

- 1. Usmeno ispitivanje**
- 2. Pisana provjera znanja**
- 3. Vrednovanje ostalih oblici rada učenika**
  - Rješavanje radnih listića i radne bilježnice
  - domaće zadaće
  - slijepi zemljovidi
  - kronološke tablice
  - lente vremena
  - plakat ili power point prezentacija na zadanu temu ili temu po dogovoru i izboru učenika

Način vrednovanja	Vrednovani elementi	Cilj ovog načina vrednovanja	Učestalost provjeravanja
1. Usmeno ispitivanje	Vrednuju se sva tri elementa : - usvojenost osnovnih podataka - uočavanje uzročno- posljedičnih veza - snalaženje u vremenu i prostoru	Utvrđiti razinu usvojenosti gradiva, razumijevanja složenih uzročno – posljedičnih veza i odnosa, poznavanja i snalaženja s povijesnim izvorima te snalaženje na povijesnoj karti i lenti vremena. Razvoj samostalnosti učenika, formiranje kritičkog mišljenja te uvježbavanje njegova iznošenja. Primjena naučenog u poznatim i suvremenim događanjima.	Kontinuirano tijekom školske godine, u pravilu jedan do dva učenika na svakom nastavnom satu, bez obaveze najave i ne dulje od 10 minuta po učeniku.
2. Pisana provjera znanja	Provjera se uvijek sastoji od dva dijela kojima se provjerava uvijek element usvojenost osnovnih podataka , a ovisno o nastavnoj temi uočavanje uzročno- posljedičnih veza ili snalaženje u vremenu i prostoru.	Utvrđiti kvantitativnu i kvalitativnu razinu usvojenosti znanja, vještina i sposobnosti učenika u pisanom obliku.	Prema vremeniku pisanih provjera (sve duže od 15 minuta) - za prvo polugodište objavljen u rujnu, za drugo polugodište objavljen u siječnju.
3. Ostali oblici rada učenika kod kuće koji se provjeravaju i vrednuju : radni listići, radne bilježnice, domaće zadaće, slijepi zemljovidi, kronološke tablice, lente vremena, izrada plakata na zadanu temu	Vrednuju se sva tri elementa: - usvojenost osnovnih podataka - uočavanje uzročno- posljedičnih veza - snalaženje u vremenu i prostoru	Poticati samostalnost i kreativnost učenika, korištenje i analiziranje novih izvora znanja te redovitost u radu. Razvijati kritičko mišljenje i povezivati povijesne događaje sa suvremenosti.	-Radne bilježnice se provjeravaju dva puta u polugodištu -radni listići se rješavaju u pravilu iza svake naučene nove teme -ostali oblici (lente, karte, domaće zadaće) rješavaju se i provjeravaju prema specifičnim zahtjevima određene teme

KRITERIJI VREDNOVANJA**1. USMENA PROVJERA**

OCJENA	KRITERIJI VREDNOVANJA			
	Usvojenost nastavnih sadržaja	Razumijevanje usvojenog, primjena znanja i vještina	Geografska pismenost i kronologija SNALAŽENJE NA ZEMLJOVIDU	KRONOLOGIJA
Odličan 5	Zna sve tražene povijesne događaje, pojave i pojmove. Može ih produktivno i samostalno upotrijebiti, ne zbunjuju ga dodatna nastavnikova pitanja, odgovaranje nalikuje razgovoru. Uočava i primjenjuje korelacije između nastavnih sadržaja povijesti i drugih predmeta. Povezuje naučeno gradivo sa suvremenim događajima.	Shvaća značenje povijesnih događaja i pojmova. Može promatrati povijesni događaj i povijesnu osobu u njezinom vremenu i iznositi vrijednosne sudove. Pouzdano razlikuje uzroke, povod i posljedice. Svojim riječima, samostalno izlaže i argumentira, potkrepljuje navođenjem primjera. Povijesno znanje povezuje horizontalno i vertikalno. Samostalno razlikuje bitno od nebitnog. Potpuno i samostalno snalaženje u bilješkama, udžbeniku i pojmovniku. Uočava i primjenjuje korelacije između nastavnih sadržaja povijesti i drugih predmeta. Povezuje naučeno gradivo sa suvremenim događajima.	Pronalazi sve tražene podatke na zemljovidu, čita legende. Pronalazi nove informacije služeći se kartom. Bez poteškoća rješava slijepe zemljovide. Preslikava povijesnu i geografsku kartu samostalno.	Pouzdan i pravilno kronološki određuje i razvrstava događaje, pojave i razdoblja. Usvojene sve temeljne godine.
Vrlo dobar 4	Zna većinu povijesnih događaja, pojmova i pojava. Nije uvijek samostalan u uporabi istih, uglavnom ga ne zbunjuju nastavnikova pitanja, na nekim mjestima nesiguran.	Razlikuje uzroke, povod i može prepoznati posljedice. Nije uvijek samostalan u argumentaciji, potrebna su mu učiteljeva potpitanja, navodi isključivo učiteljeve primjere. Uglavnom shvaća povijesne događaje. Uglavnom razlikuje bitno od nebitnog. Potpuno i samostalno snalaženje u bilješkama, udžbeniku i pojmovniku.	Pronalazi većinu potrebnih podataka na zemljovidu i legendi i na temelju njih donosi zaključke i opisuje događaje i pojave. Kod preslikavanja povijesne i geografske karte potrebno ga ponekad usmjeriti. Snalazi se na slijepim zemljovidima.	Pravilno kronološki određuje i razvrstava pojmove, ali nije potpuno samostalan i pouzdan. Postoje manje manjkavosti u usvojenosti temeljnih godina.

Dobar 3	Prepoznaje samo najvažnije povijesne pojmove, događaje i procese. Potrebno mu je dosta nastavnikove pomoći, njome se uglavnom zna koristiti, poneka nastavnikova pitanja mogu ga zbuniti.	Ne razlikuje uvijek i u potpunosti povod i uzrok, ne može samostalno prepoznavati posljedice, ne postoji samostalna argumentacija potrebno mu je navođenje učitelja pitanjima. Ne razumije u potpunosti povijesne procese (ne može povijesne pojmove uvijek povezati u smislene cjeline). Postoje problemi kod lučenja bitnog i nebitnog, nesamostalan. Teže snalaženje u bilješkama i udžbeniku, potrebna su mu pojašnjenja učitelja.	Na zemljovidu i u legendi pronalazi samo osnovne podatke, potrebna mu je pomoć nastavnika i njome se zna koristiti. Slijepo zemljovide solidno rješava. Kod preslikavanja povijesne i geografske karte potrebno dosta nastavnikove pomoći (rijetko samostalan)	Kronološko određivanje i razvrstavanje pojmova uglavnom ostaje na pokušajima. Postoje veće manjkavosti u usvojenosti temeljnih godina.
Dovoljan 2	Odgovara prema sjećanju, upamćeni samo neki povijesni pojmovi i događaji. Nastavnikova pomoć mu previše ne pomaže jer je manjkavost znanja pre velika.	Gotovo ne razlikuje povod i uzroke, pogodi poneki prema sjećanju, posljedice ne prepoznaje samostalno, eventualno, ako se prisjetio. Povijesne procese ne razlikuje, niti ne pokušava stvarati smislene cjeline, navodi parcijalne činjenice bez smisla. Bitno i nebitno ne razlikuje. Bilješke neuredne i nepotpune, ne prepisuje točno s ploče, u njima se ne snalazi . U udžbeniku teže pronalazi potrebno.	Vrlo teško se snalazi na karti, razlikuje tek temeljne informacije (uglavnom geografske) Preslikavanje povijesne i geografske karte ide teže, potrebna nastavnikova pomoć koja ponekad nije svrsishodna. Slabije snalaženje posljedica manjka geografskog znanja.	Temeljne godine gotovo nisu usvojene. Sposoban odrediti tek osnovna povijesna razdoblja.

Nedovoljan 1	Učenik nije dosegao minimalni standard znanja. Većina pojmova uopće nije usvojena, brka pojmove, osobe, događaje.	Uopće ne može objasniti niti jedan povijesni proces. Ne snalazi se u bilješkama, koje su manjkave i pogrešno prepisane, udžbeniku i pojmovniku.	Na povijesnoj karti se ne snalazi, ne zna se služiti tumačem karte. Postoje problemi i s temeljnim geografskim znanjem.	Učenik ne pretvara ni godine u stoljeća.
---------------------	---	---	---	--

2. PISANA PROVJERA – bročana ocjena se pridodaje prema postotku riješenosti

Ocjena	POSTOTAK RIJEŠENOSTI
Odličan 5	90 - %
Vrlo dobar 4	77 – 89 %
Dobar 3	64 – 76 %
Dovoljan 2	50 – 63 %
Nedovoljan 1	0 – 49 %

* prema S. Kadum / Bošnjak / Brajković u Metodčki obzori 2/ 2007.

* učenici sa teškoćama u učenju (prilagođeni program / individualizirani pristup) pišu posebne pisane provjere koje se vrednuju prema njihovim sposobnostima i stečenom znanju

* ocjena iz pisane provjere upisuje se u rubriku onog elementa koji se provjerava

* iznimno ovisno o težini provjeravane nastavne teme i postignutim rezultatima pojedinih razrednih odjela moguća modifikacija

1. OSTALI OBLICI RADA UČENIKA KOJI SE PROVJERAVAJU

U ostale oblike rada učenika koji se provjeravaju i ocjenjuju pripadaju:

- Rješavanje radnih listića i radne bilježnice
- domaće zadaće
- nadopunjavanje slijepih zemljovida
- izrada kronološke tablice
- izrada lente vremena
- izrada plakata / power point prezentacije na zadanu temu

Pri ocjenjivanju gore navedenih vrednuje se :

- učenikova urednost
- detaljnost rješavanja
- pravilno korištenje raznolikih povijesnih izvora
- pokazuje li učenik kreativnost u izražavanju
- razvija li svoje kritičko mišljenje
- način iznošenja i razumijevanja naučenog

Ocjena	Kriteriji ocjenjivanja
Odličan (5)	Učenikov rad je potpun, uredan i detaljno riješen. Povijesni izvori su pravilno korišteni. Učenik je kreativan i posjeduje kritičko mišljenje koje iznosi uz brojne argumente. Ima razvijenu sposobnost vrjednovanja i samovrjednovanja. Lako prezentira naučeno.
Vrlo dobar (4)	Učenikov rad je uredan, izvori su pravilno korišteni, ali nedostaje detalja. Kritičko mišljenje je razvijeno, ali nije dovoljno argumentirano (koristi samo naučene primjere). Prezentacija naučenog je uz određene manjkavosti.

Dobar (3)	Učenikov rad je dosta uredan, ali nepotpun. Povijesni izvori su slabije korišteni i analizirani. Kritičko mišljenje nije u potpunosti razvijeno. Nije samostalan u analizi i sintezi. Presentacija rada je uz pomoć drugih.
Dovoljan (2)	Rad je djelomičan. Učenik slabo razumije naučeno, nedostaju brojna objašnjenja, dio pojmova je pogrešno protumačen. Povijesne izvore ne koristi. Nema razvijeno kritičko mišljenje. Nije potpuno samostalan u radu.
Nedovoljan (1)	Učenikov rad nije uopće napravljen ili je napravljen uz veliki broj pogrešaka i neuredan je. Rad je nejasan, a rečenice su nanizane bez smisla. Učenik ne zna primijeniti naučeno i nije samostalan.

Ocjena iz provjerene radne bilježnice, radnog listića i plakata i power point prezentacije na zadanu temu upisuje se u rubriku „bilješke“, dok se ocjene iz lente i karte upisuju u rubriku „snalaženje u vremenu i prostoru“.

OCJENJIVANJE PLAKATA ILI POWER POINT PREZENTACIJE UČENIKA

1. PLAKATI NA ZADANU TEMU

- **Cilj izrade plakata na zadanu temu:** proširiti osnovna znanja stečena na satu, znati argumentirano iznijeti gradivo, naučiti koristiti druge izvore znanja, razvijati socijalne vještine i suradnju s drugim učenicima
- plakati se mogu izrađivati **samostalno, u paru ili grupi do 4 učenika**
- učenici se dobrovoljno prijavljuju za izradu plakata (najviše dva plakata po učeniku kroz školsku godinu)
  - plakat i njegova prezentacija mora zadovoljiti ove uvjete :
    1. urednost
    2. dobro odabrana i razrađena zadana tema
    3. pravilno korišteni povijesni izvori i materijal (fotografije, tekst, grafikoni, povijesne karte i dr.)
    4. u plakatu obavezno moraju biti i neki novi sadržaji koje nismo spominjali na satu (zanimljivosti, povijesni izvori,...)
    5. primjerena količina i omjer teksta i slike
    6. prezentacija plakata mora biti u zadanom vremenu (5 – 10 min.)

7. u prezentaciji plakata sudjeluju svi koji su na njemu radili

8. Iznositi je zanimljivo

2. POWER POINT PREZENTACIJE

- **Cilj power point prezentacije:** proširiti osnovna znanja stečena na nastavnom satu, znati argumentirano iznijeti gradivo, znati primijeniti nove tehnologije u procesu učenja, naučiti koristiti druge izvore znanja, razvijati vještinu prezentacije
- Power point prezentaciju izrađuju jedan ili maksimalno dva učenika, uz uvjet da oba učenika i prezentiraju
- Učenik se dobrovoljno prijavljuje za izradu power point prezentacije (najviše dvije power point prezentacije kroz šk. godinu)
  - Power point prezentacija mora zadovoljiti ove uvjete:
    1. dobro odabrana i razrađena tema
    2. pravilno korišteni povijesni izvori (fotografije, tekst, grafikoni, povijesne karte ...)
    3. uneseni novi sadržaji koje u školi nismo učili (npr. zanimljivosti)
    4. primjerena količina i omjer teksta i slika
    5. prezentirati je u zadanom vremenu (5.-10 min.)
    6. iznositi je zanimljivo